

REFERAT

fra møte i Landsrådet for saueavl 13.– 14. november 2002

Møtested: Lagskontoret, Parkveien 71, Oslo

Deltakere: Sigurd Krekke
Kjell Horten
Tormod Ådnøy
Ken Lunn
Per Liahagen
Rolf Aass (observatør)
Inger-Johanne Holme (observatør)
Ewa Wallin (observatør)
Tone Maria Hanssen (observatør)
Ingrid Colbjørnsen (observatør)
Signe Dahl (observatør, sekretær)

Møtet startet kl. 12.00 onsdag 13. og ble avsluttet kl. 12.00 torsdag 14. november. Tormod Ådnøy var med onsdag 13. november. Lars Bryhni hadde meldt forfall. Tone Maria Hanssen ble ønsket velkommen tilbake etter ett års permisjon.

Saksliste:

- 52/02 Godkjenning av innkalling, saksliste og referat fra forrige møte
- 53/02 Oppsummering av indeksberegningen i oktober 2002
- 54/02 Oppsummering av seminsesongen så langt
- 55/02 Gjennomgang av ringdriften i områder med sjukdomsrestriksjoner
- 56/02 Tilskott til væreringer 2002
- 57/02 Handlingsplan for saueavlen 2003
- 58/02 Avlsstatuett for værer 2002
- 59/02 Brev om bruk av prøveværer i væreringene
- 60/02 Brev om utvalg av seminværer
- 61/02 Seminandel i Andøya værering
- 62/02 Brev om valg av væreringer til utprøving av islandsk spælsau
- 63/02 Søknad om 40 % elite i Salten værering
- 64/02 Revisjon av regler for væreringer
- 65/02 Orienteringssaker
 - a) Framtidig drift av Langøya værering i Nordland
 - b) Generalsekretærstillingen i Nsg
 - c) Småfekonsulent tilbake etter permisjon
 - d) Søknad om permisjon fra avlskonsulenten
 - f) Samarbeidsmøte Nsg-IHF 01.11.2002
 - e) Kontaktmøte Nord-Trøndelag 05.11.2002
 - g) Møte i Genressursutvalget for husdyr 13.11.2002
 - h) Møte i Samarbeidsrådet for sauekontrollen 28.11.2002
- 66/02 Neste møte, møteplan 2003
- 67/02 Eventuelt

Sak 52/02 Godkjenning av innkalling, saksliste og referat fra forrige møte

Vedtak: Innkalling og saksliste ble godkjent uten merknader. Referat fra møte 23. september ble godkjent uten merknader.

Sak 53/02 Oppsummering av indeksberegningen oktober 2002

Det ble orientert om indeksberegningen, blant annet:

- Ustabil klassifisering tidlig i sesongen gir seinere slakting
- Overføring av slaktedata fra slakteri til sauekontrollen
- Avregning når dyr holdes tilbake på grunn av veterinær kontroll
- Puljesammenslåing og lave indekser i enkelte fylker
- Indeksene til avkom etter mye brukte seminværer

Vedtak: Landsrådet tok orienteringen til etterretning. Per Liahagen fikk i oppdrag å kontakte Fagsenteret for kjøtt og å oppfordre dem til å framskynde kurs for klassifisører, for å unngå ustabil klassifisering tidlig i slaktesesongen. Avlskonsulenten kontakter sauekontrollen for å utrede/kvalitetssikre rutinene rundt overføring av slaktedata og avregning når dyr holdes tilbake pga. veterinærkontroll. Småfekonsulentene gjennomfører en testkjøring hvor Trøndelagsfylkene og/eller Hedmark kjøres sammen med pulje 2, for å utrede hvorvidt det er hold i påstandene om at gode beiter er årsaken til høge indekser i Nord-Norge.

Sak 54/02 Oppsummering av seminsesongen så langt

Det ble orientert om at det er stor etterspørsel etter frossen sæd og at det er svært stor etterspørsel etter enkelte værer, men at produksjonen går bra. Det ble også orientert om hvilke værer som står på Særheim og Blindheim. Se også sak 60.

Vedtak: Orienteringen ble tatt til etterretning.

Sak 55/02 Gjennomgang av ringdriften i områder med sjukdomsrestriksjoner

Landsrådet har bedt avlsutvalgene i Rogaland og Hordaland, muntlig og skriftlig, om oversikt over minigrupper og ringdrift i væreringene i fylket. Til møtet forelå det svar fra Hordaland og fra to væreringer i Rogaland. På grunn av manglende svar og ulik detaljeringsgrad i svarene, som til en viss grad skyldes unøyaktig spesifisering fra landsrådet sin side, er det vanskelig å få noe godt bilde av ringdriften i de to fylkene.

Vedtak: Landsrådet for saueavl vil i søknad om godkjenning av væreringer for 2002/2003 be om spesifiserte og nøyaktige opplysninger om ringdriften i områder med sjukdomsrestriksjoner. Regler for ringdrift i

sjukdomsområder og tilskott til disse ringene for 2003 fastsettes etter at denne oversikten er innhentet. For 2002 tildeles væreringer i Rogaland og Hordaland, som tidligere har fått halvparten av ordinært tilskott pr. prøvevær, trekvart tilskott pr. prøvevær.

Sak 56/02 Tilskott til væreringer 2002

Oversikt over antall værer med eller uten offisiell og uoffisiell indeks i væreringene ble lagt fram på møtet. Totalt har 2163 værer fått offisiell indeks og 31 uoffisiell indeks. 82 værer har ikke fått indeks, men de fleste av disse er reserveværer med lite avkom.

Vedtak: Det sendes rundskriv til væreringene med opplysninger om antall tilskottsberettigede værer. Ringene gis anledning til å anke antall værer. Avlskonsulenten får fullmakt til å avgjøre søknadene og utbetale tilskott innen utgangen av året.

Sak 57/02 Handlingsplan for saueavlen 2003

Plan for revisjon av saueavlen – handlingsplan for 2002 ble gjennomgått. Gruppa, bestående av Sigurd Krekke, Kjell Horten, Per Liahagen og Ken Lunn, la fram sitt forslag til hvordan væreringene skal stimuleres. Deretter ble handlingsplan for 2003 satt opp.

Vedtak:

PLAN FOR REVISJON AV SAUEAVLEN – HANDLINGSPLAN 2003

I denne planen er det kun oppført oppgaver som det skal arbeides med i 2003. Allerede gjennomførte oppgaver eller oppgaver som utgår/utsettes eller gjenstår er ikke tatt med.

Det avholdes ikke noen landssamling for avlsutvalg i 2003. Arbeidet med en ny langtidsplan for saueavlen skal påbegynnes i løpet av 2003.

A. Indeksberegning

Morsevneindeks basert på vårvekt (A6)

Slutt-testing (kjøre ny pulje 2) og endelig avgjørelse mht. om ny morsevneindeks basert på vårvekt skal tas i bruk (TMH, EW).

Nytt dataprogram for indeksberegning (A5)

Bruk av dataprogrammet DMU for beregning av alle delindekser og samleindekser i saueavlen utredes (TMH, EW, IJH).

Påvirker gode beiteforhold væreindeksene (NY)

Blant annet Hedmark og Trøndelagsfylkene har kommet dårlig ut ved puljesammenslåing. Ved å kjøre testberegninger med disse fylkene i en av de andre puljene (2), skal det vurderes om dette skyldes gode beiteforhold eller reelle avlsmessige forskjeller (EW, IJH).

Innavl i væreringene (NY)

Nytt dataprogram for beregning av innavlsøkning ved bruk av hver enkelt vær utredes (IJH, EW).

Bruksdyrkryssing (NY)

Eventuelle problemer knyttet til feilkilder i data på grunn av bruksdyrkryssing utredes (EW, IJH, TMH).

Vektlegging av egenskaper i O-indeksen (NY)

Endret vektlegging av egenskapene i O-indeksen testes ut på pulje 11 spæl, jf. ønske fra åpent møte om avlsarbeidet på spælsauen. Konsekvenser av å fjerne ullvekt fra beregningene utredes (IJH).

Ny beregning av genetiske parametere for alle egenskaper i avlsindeksene

Det er på tide å kontrollberegne de genetiske parametere som inngår i indeksberegningene (TMH, EW).

Ny modell for korrigering av høstvekt ved kåring (A9)

Korrigeringsfaktorene som brukes til å beregne korrigert høstvekt og vektavvik på kåring bør beregnes på nytt, eventuelt bør hele systemet for beregning av vektavvik (tilvekst) omarbeides (IJH).

B. Kåring

Kursmateriell for kåringsdommere (NY)

Endelig trykket utgave av kursmateriell for kåringsdommere, inkludert nye regler for kåring av værlam, nye kapitler om bedømming av hver rase og eventuelt kjøttkåring skal ferdigstilles i god tid før høstens kåringer (IC).

Revidere kåringsregler (NY)

Kjøttkåringssopplegget gjennomført høsten 2002 evalueres og det fattes vedtak om det fortsatt skal gjennomføres kjøttkåring/eventuelt hvordan. Reviderte regler for kåring av værlam vedtas (IC).

Ullbedømming på kåring og ved uttak av værlam til innsett i ring (NY)

Endelig opplegg for bedømming av ull på kåring avgjøres, samt at opplegg for ekstra vurdering av ullkvalitet/mengde for værere som skal settes inn i ring avklares (ullanalyse kontra andre vurderingsmåter) (IC).

C. Stimulering av ringarbeidet

Økonomien i væreringene (C2)

Økonomien til det enkelte medlem i værering skal styrkes gjennom høyere pris for kåra værlam. Muligheter for bruksdyrkryssing i ring skal utredes (jf. punkt A). Økonomien i væreringene skal styrkes ved at prisene på avkomsgranska værere skal økes, og ved at tilskottet pr. granska vær skal økes. Dette skal finansieres delvis ved at antall granska værere reduseres og delvis ved tilbakeføring av inntekter fra salg av sæd. Landsrådet vil foreslå at doseprisen økes og differensieres mer enn i dag og at merprisen tilbakeføres til væreringene (dette må tas opp med NSG Semin A/S).

Økt status for avlsbuskaper og kvalitetssikring av væreringer/væreholdslag (NY)
Regler for væreringer/væreholdslag endres slik at det åpnes for ringanalyse (detaljopplysninger fra det enkelte bruk godkjennes brukt av landsråd, avlsutvalg og ringledeelse). Inngåelse av medlemsskapsavtale er en forutsetning for å få ringanalyse. Ringanalysen, samt data om tilbud og etterspørsel av værer m.m. brukes for å vurdere framtidig drift av væreringer i alle fylker (IC).

Markedsføringskampanje kåra værlam (NY)

Det gjennomføres en markedsføringskampanje for kåra værlam (bilag til augustnummeret av Sau og Geit) (IC).

D. Semin, embryo og import

NSG Semin A/S sitt ansvar.

E. Avlsarbeid i sjukdomsområder

Avklare framtida til væreringer i områder med sjukdomsrestriksjoner (E2)

Retningslinjer for væreringsdrift i områder med sjukdomsrestriksjoner utarbeides (krav til gruppestørrelse ved naturlig paring av prøveværer og seminandel) (IC).

Videreføre testing av semingransking (E2)

Opplegg for semingransking av værer videreføres. Opplegg for utvalg av prøveværer til seminastasjon gjennomgås og bruk av frossen sæd ved semingransking testes ut (IC).

Fireårig prosjekt "Saueavl med kunstig sædoverføring"(E2)

Prosjektet "Saueavl med kunstig sædoverføring" ble påbegynt i 2002 og skal pågå i fire år (LSE).

F. Organisering av avlsarbeidet på sau

Finansiering av avlsarbeidet på sau

Det arbeides med å beholde nåværende finansiering av avlsarbeidet over jordbruksavtalen (tidl. tiltaksfondet) og omsetningsrådet. I tillegg arbeides det med å skaffe tilleggsfinansiering via NSG Semin A/S (jf. punkt C) (IC, LEW).

Framtidig organisering av det fylkesvise avlsarbeidet på sau og geit

Landsrådet fremmer forslag til framtidig organisering av det fylkesvise avlsarbeidet for sau og geit overfor styret i Nsg (SD, IC).

Sak 58/02 Avlsstatuett for værer 2002

Gjeldende regler for tildeling av avlsstatuett for værer lyder slik:

Avlsstatuetten for værer utdeles årlig av Norsk sau- og geitagslag. Landsrådet for saueavl tilrår overfor styret hvem som bør tildeles statuett. Statuetten tildeles oppdretter av den væren som ved beregning av offisiell indeks (oktober/november) det året væren er om lag 3 ½ år gammel, oppnår høyeste ikke-justerte O-indeks. Får flere værer beregna lik ikke-justert O-indeks, blir den væren som har høgst M-indeks rangert først. Hvis M-indeksen er lik, blir den væren som har flest døtre med lam rangert først.

Fem værer født i 1999 hadde ved årets indeksberegning 130 i O-indeks. Det ble lagt fram ujusterte indekser for disse fem værene.

Vedtak: Landsrådet sin innstilling oversendes styret i Nsg.

Sak 59/02 Brev om bruk av prøveværer i væreringene

Avlsutvalget i Troms har videresendt brev fra ring 262 Trondenes som hevder at avlsutvalget i Troms aksepterer selektiv bruk av prøveværer i ring 274 Lyngen. Avlsutvalget i Troms tilbakeviser påstanden, men poengterer at de ønsker å få M-indeks på flere værer i fylket.

Vedtak: Landsrådet for saueavl poengterer at kravet om tilfeldig bruk av prøveværer i ring ikke skal fravikes. Prøveværer skal i så stor grad som mulig ha like store avkomsgrupper og skal ikke pares med elitesøyer. Det er tillatt å ha store gjennomsnittlige avkomsgrupper pr. prøvevær, men dette vil redusere granskingskapasiteten i ringen. I tillegg til videre gransking av eliteværer i ring, har de fem godkjente væreholdslaga i Troms en viktig oppgave mht. videre gransking av værer.

Høstens indekslistene viser at det er stor variasjon i avkomsgruppe-størrelse i ring 274. Landsrådet for saueavl ber avlsutvalget i Troms å undersøke og eventuelt korrigere prøveværbruken i ring 274.

Sak 60/02 Brev om utvalg av seminværer

Avlsutvalget i Troms har sendt brev hvor utvalg av seminværer kritiseres, særlig det at fem oppgitte seminværer fra Troms er blitt slaktet. Avlsutvalget har også bedt om at henvendelsen skal tas med i Sau og Geit. Avlsutvalget i Nordland støtter synspunktene fra Troms, og poengterer i tillegg at rutinene for utsending av avlsbuskapsæd bør skjerpes, slik at ingen bruksbuskaper får tilgang til slik sæd.

Vedtak: Landsrådet for saueavl mener at seminværutttaket har blitt vesentlig bedre de siste åra, men arbeider kontinuerlig med å forbedre rutinene ytterligere. Et svakt punkt har muligens vært at avlsutvalgene kun har vurdert kandidater landsrådet har plukket ut fra indekser og i liten grad har valgt å foreslå kandidater selv. I 2003 vil avlsutvalgene få i oppdrag å plukke kandidater uten at landsrådet på forhånd har satt opp en liste over aktuelle værer. Det vil bli utarbeidet en klar strategi for uttak av værer til Særheim og Blindheim.

Ved utrangering av seminværer skal rutinene også forbedres og utrangeringsårsak skal dokumenteres for hver enkelt vær. Avlskonsulenten får i oppdrag å sørge for at synspunktene som kom fram på møtet presenteres i Sau og Geit, uten å gå i detalj på enkeltværer. I svarbrev til Troms skal vurderingene bak hver enkelt vær beskrives.

Sak 61/02 Seminandel i Andøya værering

Fra avlsutvalget i Nordland har det kommet anke på vedtak om at værering 243 Andøya må bruke 40 % semin for å få beholde avlsbuskapsstatus. Avlsutvalget mener 40 % semin er urealistisk.

Vedtak: Landsrådet aksepterer at 40 % semin kan være vanskelig å gjennomføre i praksis i 2002 og lar ring 243 Andøya beholde avlsbuskapsstatus selv om seminandelen blir lavere enn dette. Det poengteres likevel at alle buskaper i ringen må bruke semin så mye som mulig, og at seminandel i hver buskap skal dokumenteres i søknad om godkjenning av væreringer.

Sak 62/02 Brev om valg av væreringer til utprøving av islandsk spælsau

Det har kommet brev fra avlsutvalget i Nord-Trøndelag med spørsmål om utvalg av væreringer for utprøving av islandsk spælsau. Blant annet blir det spurt om hvorfor ikke avlsutvalg og gruppen nedsatt på spælsaumøtet på Gomobu sommeren 2001 er blitt rådspurt.

Det ble også orientert om at den kun har vært mulig å produsere sæddoser etter én av de tre islandske værene på Staur så langt. Derfor ser det ut til at utprøvingen blir mer begrenset enn planlagt.

Vedtak: Det har vært meget stor interesse for å delta i utprøvingen av islandsk spælsau. Landsrådet har vurdert at en eventuell rådføring med andre ikke ville gjort utvalget enklere, og har derfor, delvis tilfeldig og delvis utfra kjennskap til ringer og fylker, foretatt utvalg av tre ringer.

Landsrådet kjenner ikke til at ring 230 driver på eksistensminimum og står fast ved sitt vedtak om at det er ring 25, 189 og 230 som skal delta i utprøvingen av islandsk spælsau i denne omgang.

Sak 63/02 Søknad om 40 % elite i Salten værering

Ring 245 Salten har søkt om dispensasjon til å øke eliteparingsprosenten i ringen til 40 % grunnet store rovdyrtaf. Avlsutvalget i Nordland har vurdert søknaden og tilrår ikke dispensasjon, bl.a. fordi rovdyrtafene i Salten ikke er så spesielle.

Vedtak: Ring 245 Salten gis ikke dispensasjon fra ringreglene til økt eliteparingsandel. Landsrådet minner om at dersom ringen ikke får nok påsettlam etter elitevæf, er det tillatt å sette på saulam etter prøvevæf.

Sak 64/02 Revisjon av regler for væreringer og væreholdslag

Landsrådet har vurdert å revidere regler for væreringer og væreholdslag for å innhente tillatelse til å bruke data fra den enkelte buskap i ringanalyse. Avlsutvalgene ble forespurt om dette i rundskriv datert 30.10.2002. Til møtet hadde 3 avlsutvalg sendt inn sin vurdering.

Landsrådet gikk også gjennom resten av reglene for væreringer og væreholdslag, og vurderte andre justeringer, se vedlagt.

Vedtak: Reviderte regler for væreringer i henhold til det som framkom på møtet, sendes til avlsutvalgene på høring, med høringsfrist 15. januar.

- [Utkast til ”Regler for væreringer”](#)
- [Utkast til ”Regler for væreholdslag”](#)

Sak 65/02 Orienteringssaker

- a) Framtidig drift av Langøya værering i Nordland
- b) Generalsekretærstillingen i Nsg
- c) Småfekonsulent tilbake etter permisjon
- d) Søknad om permisjon fra avlskonsulenten
- f) Samarbeidsmøte Nsg–IHF 01.11.2002 (L.E. Wallin, E. Wallin, Dahl)
- e) Kontaktmøte Nord-Trøndelag 05.11.2002 (Krekke)
- g) Møte i Genressursutvalget for husdyr 13.11.2002 (L.E. Wallin)
- h) Møte i Samarbeidsrådet for sauekontrollen 28.11.2002 (Dahl)

Vedtak: Orienteringssakene ble tatt til etterretning.

Sak 66/02 Neste møte, møteplan 2003

I månedsskifte juni/juli skal det velges nytt landsråd. Det ble satt opp møteplan for de to første møtene i 2003.

Vedtak: Det neste møtet i Landsrådet for saueavl fastsettes til onsdag 29. januar på lagskontoret i Parkveien. I forbindelse med landsmøtet til Nsg i mars avholdes det møte på dagtid onsdag 19. mars på Pers Hotel på Gol. Fagmøte saueavl avholdes samme kveld.

Sak 67/02 Eventuelt

Det var ingen saker under eventuelt.

Signe Dahl
ref.